

Kom uw verplichtingen na.

Op uw levensweg haalt u zich onvermijdelijk verplichtingen op de hals. In feite wordt men geboren met zekere verplichtingen, die zich daarna neigen te vermeerderen. Het is geen ongewoon of nieuw denkbeeld dat iemand zijn ouders iets verschuldigd is, omdat ze hem ter wereld brengen en opvoeden. Het strekt ouders tot eer dat ze er niet meer nadruk op leggen dan nu al het geval is. Maar het is niettemin een verplichting: zelfs het kind voelt het. En naarmate het leven voortgaat, krijgt men steeds meer verplichtingen - aan anderen, aan vrienden, aan de maatschappij en zelfs aan de wereld.

We doen iemand een uiterst slechte dienst, als we hem niet toestaan zijn verplichtingen na te komen of er zich van te kwijten. De „opstandigheid der kinderjaren” wordt in niet geringe mate teweeggebracht, doordat anderen weigeren de enige „munten” te accepteren die een baby, kind of jongere heeft om zich van het „gewicht der verplichtingen” te kwijten: het lachen van de baby; de onhandige pogingen van het kind om te helpen, het mogelijke advies van de jongere of eenvoudig de poging om een goede zoon of goede dochter te zijn, worden gewoonlijk niet opgemerkt en niet aanvaard: ze kunnen slecht gericht zijn en zitten vaak slecht in elkaar; ze verflauwen snel. Als het met zulke pogingen niet lukt de enorme schuld af te lossen, kunnen ze er een oneindig aantal mechanismen of rechtvaardigingen voor in de plaats stellen: „in feite is men niets verschuldigd”, „ze waren het me om te beginnen al verschuldigd”, „ik heb er niet om gevraagd geboren te worden”, „mijn ouders of voogden deugen niet” en „het leven is toch de moeite niet waard”, om er maar een paar te noemen. En toch blijven de verplichtingen zich vermeerderen.

Het „gewicht der verplichtingen” kan een verpletterende last vormen, als we niet zien hoe we ons ervan kunnen kwijten. Allerlei persoonlijke of maatschappelijke verwarringen kunnen eruit voortkomen. Wanneer iemand niet aan zijn verplichtingen kan voldoen, merken de mensen aan wie hij die verschuldigd is, dat ze vaak onopzettelijk het mikpunt zijn van de meest onverwachte reacties.

Men kan iemand die zich voor een dilemma geplaatst ziet van niet nagekomen verplichtingen en niet afgedane schulden, helpen door eenvoudig met hem of haar nauwkeurig naar *alle* verplichtingen te kijken die hij of zij zich op de hals heeft gehaald en niet heeft nagekomen - zedelijk, maatschappelijk en financieel - en een manier uit te werken waarop alle verplichtingen die de persoon nog meent verschuldigd te zijn, nagekomen kunnen worden.

We behoren de pogingen van een kind of een volwassene om zich van niet-financiële verplichtingen te kwijten, die hij naar zijn mening nog verschuldigd is, te aanvaarden. We behoren mee te helpen om een voor iedereen aanvaardbare oplossing te vinden voor de nakoming van de financiële verplichtingen.

Raad iemand af meer verplichtingen aan te gaan dan hij in feite kan nakomen.

De weg naar het geluk is zeer zwaar, als men onder de last gebukt gaat van verplichtingen die men verschuldigd is of niet is nagekomen.

Werk is niet altijd aangenaam.

Er zijn echter maar weinig mensen die zich ongelukkiger voelen dan zij die een doelloos, nutteloos en verveeld leven leiden: kinderen kijken hun moeder somber aan wanneer ze niets te doen hebben; de neerslachtigheid van de werkelozen, zelfs wanneer ze „steun“³³ of een „werkeloosheidsuitkering“³⁴ ontvangen, is legendarisch; de gepensioneerde, die verder niets in het leven te volbrengen heeft, kwijnt weg door gebrek aan bezigheden, zoals statistieken hebben getoond.

Zelfs de toerist, aangelokt door de luiheid die het reisbureau hem voorhoudt, maakt het de reisleider moeilijk als deze niets voor hem te doen heeft.

Verdriet zelf kan minder worden doordat men zich eenvoudig ergens mee gaat bezighouden.

Iemands moreel wordt geweldig verhoogd door prestaties. In feite kan worden aangetoond dat produktie³⁵ de basis van het moreel is.

Mensen die niet ijverig zijn, schuiven anderen in hun omgeving al het werk op hun dak. Ze bezorgen andere mensen vaak overlast.

Het is moeilijk om met nietsdoende mensen om te gaan. Niet alleen maken ze anderen neerslachtig, ze kunnen ook nog enig gevaar opleveren.

Een praktische oplossing is om zulke mensen te overreden zich met iets te gaan bezighouden en dan te zorgen dat ze daadwerkelijk aan de slag gaan. Werk dat tot zichtbare produktie leidt, zal iemand het langst ten goede blijken te komen.

De weg naar het geluk is een directe en gemakkelijke weg wanneer hij gepaard gaat met tot tastbare produktie leidende ijver.

32. Ijverig: betekent dat iemand zich energiek toelgt op studie of werk; dat men actief en doelgericht iets voor elkaar krijgt; in tegenstelling tot luiheid en niets voor elkaar krijgen.

33. Steun: goederen of geld die een overheidsinstantie aan mensen geeft vanwege armoede of gebrek.

34. Werkeloosheidsuitkering: een uitkering die betaald wordt wanneer iemand zonder werk zit.

In een tijdperk van complexe apparaten en snel draaiende machines en voertuigen, zijn iemands bestaan en dat van zijn familie en vrienden in niet geringe mate afhankelijk van de algemene bekwaamheid van anderen.

Op de handelsmarkt, in de natuur- en geesteswetenschappen en bij de overheid, kan onbekwaamheid³⁷ een bedreiging vormen voor de levens en toekomst van enkelen of velen.

Ik weet zeker dat u hier veel voorbeelden van kunt bedenken.

De mens heeft altijd al de drang gevoeld om zijn lot te bepalen. Bijgeloof, het gunstig stemmen van de juiste goden en rituele dansen voor de jacht kunnen alle worden gezien als pogingen, hoe zwak of vruchteloos ook, om het lot te bepalen.

Pas toen de mens leerde denken, en kennis op waarde leerde schatten en bekwaam in praktijk leerde brengen, begon hij zijn omgeving te overheersen. Het is mogelijk dat het vermogen om bekwaam te zijn, de ware „hemelse gave“ is.

In de alledaagse bezigheden en werkzaamheden respecteert de mens bedrevenheid en bekwaamheid. In een held of atleet worden deze bijna vereerd.

Het criterium voor ware bekwaamheid is het eindresultaat.

Naarmate iemand bekwaamer wordt, wordt zijn bestaan beter. Hoe onbekwaamer, des te meer kans dat hij eronderdoor gaat.

Moedig mensen die iets waardevols nastreven, wat het ook is, aan om er bekwaam in te worden. Complimenteer bekwaamheid en beloon haar altijd wanneer u haar aantreft.

Verlang dat iemand hoge eisen stelt aan zijn werk. De toets voor een samenleving is of u, uw familie en uw vrienden er al of niet veilig in kunnen leven.

Observatie, studie en oefening zijn de ingrediënten van bekwaamheid.

17-1. Kijk. Zie wat u ziet, niet wat iemand zegt dat u ziet.

Wat u observeert is wat u observeert. Bekijk de dingen, het leven en anderen rechtstreeks, niet door een wolk van vooroordelen, een gordijn van angst of de interpretatie van een ander.

Breng anderen ertoe te kijken, in plaats van met hen te redetwisten. De grofste leugens kunnen ontzenuwd worden, de grootste voorwendsels kunnen aan de kaak gesteld worden, de meest ingewikkelde vraagstukken kunnen opgelost worden en

35. Produktie: iets tot voltooiing brengen; een taak of project afmaken of een doel bereiken dat nuttig of waardevol is of eenvoudig de moeite waard om te doen of te hebben.

36. Bekwaam: in staat goed te doen wat men doet; vaardig; bedreven in het doen van wat men doet; vassen de eisen van de bezigheden die men heeft.

37. Onbekwaamheid: gebrek aan toereikende kennis, bedrevenheid of bekwaamheid; niet

de meest opmerkelijke onthullingen kunnen plaatsvinden, als men er rustig op aandringt dat iemand *kijkt*.

Wanneer een ander de omstandigheden zo verwarrend en moeilijk vindt dat hij ze nauwelijks kan verdragen, wanneer zijn gedachten in een eindeloos kringetje ronddraaien, laat hem er dan gewoon afstand van nemen en ernaar kijken.

Wat hij aantreft, is gewoonlijk heel eenvoudig te begrijpen wanneer hij het ziet. Dan kan hij aan de slag gaan en er iets aan doen. Maar als hij het niet zelf ziet en niet voor zichzelf observeert, kan het hem onwettelijk voorkomen, en dan zullen nog niet alle richtlijnen en bevelen en straffen ter wereld een einde maken aan zijn verwarring.

Hoewel men kan aangeven welke kant hij op moet kijken en hoewel men hem kan suggereren te kijken, moet hij zelf de conclusies trekken.

Een kind of volwassene ziet wat hij zelf ziet en dat is voor hem de realiteit.

Ware bekwaamheid stoelt op iemands eigen vermogen om te observeren. Alleen wanneer men van die realiteit uitgaat, kan men handig en zelfverzekerd zijn.

17-2. Leer. Is het u ooit overkomen dat iemand anders verkeerde informatie over u bezat? Heeft dat u problemen gegeven?

Dit kan u een idee geven van het enorme kwaad dat verkeerde informatie kan stichten. U zou ook over een ander verkeerd ingelicht kunnen zijn.

Begrip ontstaat, wanneer we het ware van het onware scheiden.

Er is veel verkeerde informatie in omloop. Individuen met slechte bedoelingen verzinnen zulke informatie om hun eigen doeleinden te bevorderen. Verkeerde informatie ontstaat gedeeltelijk doordat men gewoon de feiten niet kent. Verkeerde informatie kan het aanvaarden van juiste informatie tegen gaan.

We leren hoofdzakelijk door de beschikbare informatie te onderzoeken en het ware van het onware en het belangrijke van het onbelangrijke te scheiden, om zo tot conclusies te komen die we in praktijk kunnen brengen. Als we dit doen, zijn we al flink op weg bekwaam te worden.

Het criterium voor elke „waarheid” is of deze al of niet waar is voor u. Als een verzameling gegevens die u is voorgelegd nog altijd niet waar lijkt te zijn nadat u alle woorden die u niet volledig begreep heeft opgehelderd en de toestand heeft bekeken, dan is ze voor u ook niet waar. Verwerp deze gegevens. En ga als u wilt nog verder en concludeer wat voor u de waarheid is. Per slot van rekening bent u degenen die het al of niet moet

gaan gebruiken, die er al of niet mee moet denken. Als u „feiten” of „waarheden” blindelings accepteert, eenvoudig omdat u te horen krijgt dat u dat moet, ook al komen ze u onwaar of zelfs gelogen voor, dan kan het eindresultaat een trieste toestand zijn. Dat is de steeg naar de vuilnisemmer van onbekwaamheid.

Een ander aspect van het leren is dat men bepaalde dingen eenvoudig in zijn geheugen opslaat - zoals de spelling van woorden, wiskundige tabellen en formules en de volgorde waarin knoppen ingedrukt moeten worden. Maar zelfs wanneer men de stof eenvoudig uit het hoofd leert, moet men weten waarvoor deze bestemd is, en hoe en wanneer ze gebruikt moet worden.

Het proces van het leren bestaat niet slechts uit het op elkaar stapelen van informatie. Het is een proces waardoor men tot nieuwe inzichten komt en betere manieren opdoet om iets te doen.

Mensen die succes hebben in het leven, houden nooit werkelijk op met studeren en leren. De bekwaame technicus houdt zich op de hoogte van nieuwe methodes; de goede atleet bestudeert voortdurend de vooruitgang van zijn sport; elke vakman houdt een stapel boeken bij de hand die hij raadpleegt.

Het nieuwe model eierklopper of wasmachine, het automodel van dit jaar, we moeten het allemaal in zekere mate bestuderen en leren voordat we er bekwaam mee kunnen omgaan. Wanneer we dit nalaten, komen er ongelukken in de keuken en massa's bloedende wrakken op de snelwegen.

Iemand is erg arrogant als hij denkt dat hij niets meer kan leren in het leven. Iemand is gevaarlijk blind als hij zijn vooroordelen en verkeerde informatie niet kan laten schieten en vervangen door feiten en waarheden die de levens van hem en van alle andere mensen beter van pas komen.

Er bestaan manieren om zo te studeren dat u werkelijk iets leert en ook kunt gebruiken wat u leert. Het komt in het kort hierop neer, dat u een leraar en/of leerboeken heeft die weten waar ze het over hebben, dat u elk woord opheldert dat u niet volledig begrijpt, dat u andere naslagwerken en/of de toestand van het vak of onderwerp in overweging neemt, dat u de verkeerde informatie die u mogelijk al heeft uitgezocht en dat u het verkeerde van het juiste scheidt, daarbij uitgaand van wat nu waar voor u is. Het eindresultaat is zekerheid en potentiële bekwaamheid. Het kan in feite een verhelderende en lonende ervaring zijn. Het lijkt wel alsof men door braamstruiken een verraderlijke berg beklimt, maar eenmaal bij de top aangekomen een nieuw gezichtspunt heeft op de hele wijde wereld.

Om in stand te blijven moet een beschaving op haar scholen de gewoontes en vermogens aankweken van het studeren. Een school is geen plaats waar men kinderen stopt om ze overdag uit de weg te hebben. Het zou, als het alleen daarvoor was, een veel te dure aangelegenheid zijn. Het is geen plaats waar men papagaaien kweekt. De school is de plaats waar we moeten leren studeren en waar kinderen voorbereid kunnen worden om met de realiteit overweg te kunnen; waar kinderen leren de realiteit bekwaam te verwerken en waar ze gereed gemaakt worden om de wereld van morgen over te nemen, de wereld waarin de volwassenen van vandaag van middelbare of op hoge leeftijd zullen zijn.

De geharde misdadiger heeft nooit geleerd te leren. Herhaaldelijk proberen de rechterlijke instanties hem te leren dat hij terug zal gaan naar het gevang als hij die misdaad weer pleegt: de meesten plegen dezelfde misdaad opnieuw en gaan weer het gevang in. Misdadigers zijn er in feite de oorzaak van dat steeds meer wetten worden aangenomen. De fatsoenlijke burger is degeen die aan wetten gehoorzaamt; de misdadiger doet dat per definitie niet. Misdadigers kunnen niet leren. Geen bevelen, richtlijnen, straffen en dwang ter wereld hebben invloed op iemand die niet weet hoe je leert en die niet kan leren.

Een kenmerk van een misdadig geworden regering - zoals soms in de geschiedenis is gebeurd - is dat haar leiders niet kunnen leren: ook al tonen alle rapporten en hun gezonde verstand hen dat onderdrukking gevolgd wordt door rampspoed, toch zijn er gewelddadige revoluties nodig geweest om hen te bedwingen, of een Tweede Wereldoorlog om een Hitler uit de weg te ruimen, en dat waren trieste gebeurtenissen voor de mensheid. Zulke personen leerden niet. Ze zwolgen in verkeerde informatie. Ze weigerden alle bewijzen en waarheid. Ze moesten weggevaagd worden.

Krankzinnigen kunnen niet leren. De feiten, de waarheid en de realiteit gaan hen ver te boven, omdat ze gedreven worden door verborgen kwade bedoelingen of zo in elkaar gestort zijn dat ze niet meer logisch kunnen redeneren. Ze personifiëren verkeerde informatie. Ze willen of kunnen niet werkelijk waarnemen of leren.

Er kan een menigte persoonlijke en maatschappelijke problemen ontstaan door onvermogen of de weigering om te leren.

De levens van sommige mensen in uw omgeving zijn ontspoord omdat ze niet weten hoe men studeren moet en omdat ze niet leren. U kunt vermoedelijk wel een aantal voorbeelden bedenken.

Als iemand de mensen in zijn omgeving er niet toe kan brengen te studeren en leren, kan zijn eigen werk veel zwaarder

en zelfs te zwaar worden, en kan zijn eigen vermogen om voort te bestaan sterk achteruitgaan.

We kunnen anderen helpen te studeren en leren, al is het maar door de informatie die ze nodig hebben binnen hun bereik te brengen. We kunnen eenvoudig helpen door erkenning te laten blijken voor wat ze hebben geleerd. We kunnen hen assisteren, al is het maar door waardering uit te spreken voor een zichtbare vooruitgang in hun bekwaamheid. Als we willen, kunnen we nog meer doen: we kunnen anderen bijstaan door hen zonder discussie te helpen bij het uitzoeken van verkeerde informatie; door hen te helpen bij het vinden en ophelderen van woorden die ze niet begrepen hebben; door hen te helpen bij het opsporen en verhelpen van de redenen dat ze niet studeren en leren.

Omdat het leven grotendeels een kwestie is van vallen en opstaan, is het beter als u uitzoekt waarom iemand een fout heeft gemaakt en of hij er iets van kan leren, dan dat u tegen hem uitvaart.

Zo nu en dan zult u zich wellicht over uzelf verbazen, omdat u iemands leven op poten zet door hem eenvoudig zover te krijgen dat hij studeert en leert. Ik weet zeker dat u vele manieren kunt bedenken. En ik denk dat u zult ervaren dat de zachttaardigste manieren het beste werken. De wereld is al wreed genoeg voor mensen die niet kunnen leren.

17-3. Oefen.³⁸ Het geleerde draagt vrucht wanneer het wordt toegepast. Wijsheid kan natuurlijk nagestreeft worden ter wille van de wijsheid. Dit heeft zelfs een zekere schoonheid. Maar de waarheid is dat men werkelijk nooit weet of men wijs is of niet, vóór men de resultaten ziet wanneer men probeert deze wijsheid in praktijk te brengen.

Elke bezigheid, vaardigheid of beroep, het graven van sloten, rechten, techniek, kookkunde of wat dan ook - hoe goed u deze ook bestudeerd heeft - confronteert u uiteindelijk met de proef: kunt u het *DOEN*? En dat doen vereist *oefening*.

Mensen die filmstunts doen en niet eerst oefenen, raken gewond. En huisvrouwen ook.

Veiligheid is eigenlijk geen populair thema. Want het gaat gewoonlijk vergezeld van „pas op” en „langzaam aan”. De mensen kunnen voelen dat hun beperkingen worden opgelegd.

³⁸ Oefenen: iets herhaaldelijk trainen of uitvoeren om een vaardigheid te verwerven of bij te schaven.

Maar er bestaat een andere benadering: als iemand werkelijk bedreven is, staan zijn vaardigheid en handigheid op zo'n hoog peil dat hij niet hoeft „op te passen” of „langzaam aan” hoeft te doen. Een veilig, hoog bewegingstempo kan alleen met oefening bereikt worden.

Iemands vaardigheid en handigheid moeten op hetzelfde peil worden gebracht als de snelheid van de tijd waarin hij leeft. En dat krijgt hij voor elkaar door te oefenen.

We kunnen ons lichaam, onze ogen, onze handen en onze voeten trainen tot ze, dankzij de oefening, als het ware „weten” wat ze moeten doen. We hoeven niet meer te „denken” om de kachel aan te maken of de auto te parkeren: we *DOEN* het gewoon. Bij elke bezigheid komt datgene wat doorgaat voor „talent” in werkelijkheid grotendeels neer op *oefening* en meer niet.

Als we elke beweging die we maken om iets te doen, niet uitwerken en keer op keer doen tot we het kunnen doen zonder er zelfs maar bij te denken en het snel en nauwkeurig kunnen doen, kunnen we de omstandigheden voor ongelukken scheppen.

Statistieken bevestigen gewoonlijk dat de minst geoefende mensen de meeste ongelukken krijgen.

Hetzelfde principe geldt voor vakken en beroepen waarbij voornamelijk het verstand gebruikt wordt. De advocaat die niet door en door geoefend is in de procedure van de rechtzitting, heeft wellicht niet geleerd zo snel op een andere mentale versnelling over te schakelen, dat hij bij machte is de nieuwe wendingen van een zaak te beantwoorden met een tegenzet, zodat hij die zaak verliest. Een ongeoeffende nieuwe effectenmakelaar kan in enkele minuten een fortuin verliezen. Een onervaren verkoper die het verkopen niet ingestudeerd heeft, kan verhongeren doordat hij niets verkoopt. De juiste oplossing is oefenen, oefenen en nog eens oefenen!

Soms merkt men dat men niet kan toepassen wat men geleerd heeft. Als dat zo is, komt het doordat men verkeerd gestudeerd heeft of anderszins komt het door de leraar of de tekst. De aanwijzingen lezen is soms iets heel anders dan proberen ze in de praktijk toe te passen.

Wanneer oefening nergens toe leidt, moet men zo nu en dan het boek weggooien en van voren af aan opnieuw beginnen. Dit is het geval met de geluidsopnamen voor films: als men de bestaande boeken over geluidsopnamen zou volgen, zou men

een vogellied niet beter kunnen laten klinken dan een misthoorn - dat is de reden dat u in sommige films niet kunt verstaan wat de acteurs zeggen. De goede geluidsman moet alles helemaal voor zichzelf uitwerken om zijn werk te kunnen doen. Maar op hetzelfde gebied - de film - bestaat ook een volledig omgekeerde situatie; er bestaan verscheidene uitstekende boeken over filmbelichting; als de aanwijzingen erin exact gevolgd worden, krijgt u een prachtige scene.

Het is betreurenswaardig, vooral in een technische samenleving waarvan het tempo hoog ligt, dat niet alle bezigheden toereikend behandeld worden in begrijpelijke teksten. Maar laat u daardoor niet weerhouden. Wanneer de teksten goed zijn, stel ze dan op hoge prijs en bestudeer ze goed. Wanneer ze niet goed zijn, breng dan de beschikbare informatie bijeen, bestudeer die en werk de rest ervan uit.

Maar theorie en informatie gedijen alleen wanneer ze worden toegepast en dan nog alleen wanneer ze met geoefendheid worden toegepast.

U loopt gevaar als de mensen in uw omgeving hun vaardigheden niet oefenen tot zij ze werkelijk kunnen *TOEPASSEN*. Er bestaat een groot verschil tussen „goed genoeg” en professionele vaardigheid en handigheid. Die kloof wordt overbrugd met oefening.

Breng de mensen ertoe te kijken, te studeren, uit te werken wat ze moeten doen en het dan te doen. En wanneer ze het goed doen, laat hen zich dan door en door oefenen tot ze het als een vakman kunnen doen.

Vaardigheid, behendigheid en snelle actie geven veel vreugde; snelle actie is alleen veilig als men geoefend is. Proberen te leven met mensen die een laag tempo aanhouden in een wereld die een hoog tempo heeft, is niet erg veilig.

De weg naar het geluk kan het beste gevolgd worden met bekwame metgezellen.

Respecteer de geloofs-overtuiging van anderen.

Verdraagzaamheid is een goede hoeksteen voor het opbouwen van menselijke relaties. Wanneer men de bloedbaden en het lijden beschouwt die religieuze onverdraagzaamheid tijdens de hele geschiedenis van de mens en ook in onze tijd veroorzaakt heeft, kan men zien dat onverdraagzaamheid sterk tegen het voortbestaan ingaat.

Religieuze verdraagzaamheid betekent niet dat men niet zijn eigen overtuigingen kan uiten. Het betekent dat het ondermijnen of aanvallen van de geloofsovertuiging van een ander altijd snel tot moeilijkheden leidt.

Filosofen hebben al sedert de tijd van het oude Griekenland met elkaar geredetwist over de aard van God, de mens en het universum. De meningen van gezaghebbende bronnen komen en gaan. Op het moment zijn de filosofieën genaamd „het mechanisme”³⁹ en „het materialisme”⁴⁰ (die tot het oude Egypte en Griekenland teruggaan) in de mode: ze beweren dat alles materie is en zien over het hoofd dat hun verklaringen van de evolutie, hoe mooi deze ook zijn, toch niet uitsluiten dat er meer factoren in het spel kunnen zijn, die wellicht alleen gebruik maken van zaken als de evolutie. Het zijn tegenwoordig de „officiële” filosofieën en ze worden zelfs op scholen onderwezen. Ze hebben hun eigen dweepers die de overtuigingen en religies van anderen aanvallen: het resultaat kan onverdraagzaamheid en strijd zijn.

Als zelfs de meest briljante geesten sedert de vijfde eeuw voor Christus of eerder nooit in staat zijn geweest het eens te worden over religie of anti-religie, is het een strijdperk voor mensen, waar men maar beter uit kan blijven.

In deze zee van strijd is één helder principe naar voren gekomen: het recht om te geloven wat men wil.

„Vertrouwen” en „geloof” geven zich niet per se over aan de logica: er kan zelfs niet worden verklaard dat ze onlogisch zijn. Geloof en logica kunnen ver uit elkaar liggen.

39. Mechanisme: het gezichtspunt dat het hele leven slechts een kwestie van beweging is en volledig verklaard kan worden met natuurwetten. Geopperd door Leucippus en Democritus (460 v.C. tot 370 v.C.), die het wellicht hebben overgenomen van de Egyptische mythologie. Voorstanders van deze filosofie waren van mening dat ze de religie moesten verwaarlozen, omdat ze die niet tot de wetkunde konden herleiden. Ze werden aangevallen door religieuze belangengroepen en vonden op hun beurt religies aan Robert Boyle (1627 - 1691), die Boyle's wetten ontwikkelden, weerigde het mechanisme door de vraag te stellen of natuurwetvoorstellingen zou kunnen hebben van bewegende zaken als materie.

Het advies dat men een ander op dit gebied kan geven, is het veiligst als het eenvoudig het recht handhaaft te geloven wat men wil. Het staat iemand vrij om met zijn eigen overtuigingen naar voren te komen voor aanvaarding. Iemand loopt risico wanneer hij probeert de overtuigingen van anderen geweld aan te doen, en nog veel meer wanneer hij anderen aanvalt en probeert kwaad te doen vanwege hun geloofsovertuigingen.

De mens heeft sedert het ontstaan van zijn soort grote troost en vreugde gevonden in zijn religies. Zelfs de „mechanist” en „materialist” van tegenwoordig doen sterk denken aan de priesters van vroeger, wanneer ze hun leer verbreiden.

Mensen zonder geloof vormen een meelijwekkend zootje. Men kan hen zelfs iets geven om in te geloven. Maar wanneer ze geloofsovertuigingen hebben, respecteer die dan.

De weg naar het geluk kan een strijd worden, wanneer men de geloofsovertuigingen van anderen niet respecteert.

40. Materialisme: elk van een groep van metafysische theorieën die ervan uitgaan dat het universum uit vaste voorwerpen bestaat (erg grote of erg kleine), zoals stenen. De theorieën proberen zaken als het verstand weg te praten door te zeggen dat ze teruggebracht kunnen worden tot fysieke dingen of hun bewegingen. Het materialisme is een erg oud idee. Er bestaan ook andere ideeën.

Tracht anderen niets aan te doen waarvan u niet wilt dat zij het u aandoen.

Onder vele volkeren in vele landen zijn er vele eeuwen lang versies geweest van wat vaak de „gulden regel“⁴¹ genoemd wordt. Zoals deze regel hierboven staat, heeft hij te maken met schadelijke daden.

Alleen een heilige zou door het leven kunnen gaan zonder ooit een ander kwaad te doen. Maar alleen een misdadiger doet de mensen in zijn omgeving kwaad zonder er een seconde bij stil te staan.

Nog geheel afgezien van gevoelens van „schuld“, „schaamte“ of „wroeging“, die heel werkelijk en naar kunnen zijn, is het ook zo dat iemand de nadelige gevolgen kan ondervinden van het kwaad dat hij anderen aandoet.

Niet alle schadelijke daden zijn ongedaan te maken: men kan een daad tegen een ander plegen die niet door de vingers gezien of vergeten kan worden. Moord is zo'n daad. We kunnen nagaan hoe ernstige overtreding van vrijwel elk voorschrift in dit boek een onherroepelijke schadelijke daad tegen een ander kan worden.

De verwoesting van het leven van een ander kan iemands eigen leven te gronde richten. De samenleving reageert - de gevangenen en inrichtingen zitten boordevol mensen die hun medemensen kwaad hebben aangedaan. Maar er zijn nog andere straffen: of iemand nu betrappt wordt of niet, het begaan van schadelijke daden tegen anderen, vooral in het geheim, kan tot gevolg hebben dat iemands houding tegenover anderen en zichzelf ernstige veranderingen ondergaat, alle bedroevend. Het geluk en de vreugde in het leven verdwijnen.

Deze versie van de gulden regel is ook nuttig als maatstaf. Wanneer men iemand overhaalt om deze regel toe te passen, kan het duidelijk voor hem worden wat een schadelijke daad is. Deze regel beantwoordt de vraag wat schade of kwaad is. Het filosofische vraagstuk van verkeerd gedrag en het betoog over wat verkeerd is, worden meteen duidelijk als u het vanuit het persoonlijke vlak benadert: wilt u niet dat dat u overkomt? Nee? Dan moet het wel een schadelijke handeling zijn en vanuit het standpunt van de samenleving een verkeerde handeling. Deze benadering kan sociaal bewustzijn doen ontwaken. Ze stelt u daarna in staat na te gaan wat u wel moet doen en wat u niet moet doen.

In een tijd waarin sommigen zich er niet van weerhouden voelen schadelijke daden te begaan, neemt iemands voortbestaan heel sterk af.

Als u mensen kunt overreden dit toe te passen, heeft u hun een voorschrift gegeven waarnaar ze hun eigen leven kunnen beoordelen en heeft u voor sommigen de deur geopend waardoor ze zich weer bij de mensheid kunnen voegen.

De weg naar het geluk is gesloten voor diegenen die zich er niet van weerhouden schadelijke daden te begaan.

41. „De gulden regel“: hoewel de christenen dit als een christelijke regel beschouwen en hoewel hij in het Oude en het Nieuwe Testament staat, hebben ook vele andere rassen en volkeren erover gesproken. Hij staat ook in de Analecten van Confucius (vijfde en zesde eeuw v.C.) die zelf oudere werken citeerde. Hij wordt ook aangetroffen bij „primitieve“ stammen. Hij verscheen in verschillende vormen in de oude werken van Plato, Aristoteles, Iacrotas en Seneca. Duizenden jaren heeft de mens deze regel beschouwd als maatstaf voor ethisch gedrag. De in dit boek vermelde versies zijn echter opnieuw onder woorden gebracht, omdat men vroegere formuleringen te vaak letterlijk achter om zich heen te houden. Het is moeilijk om zich aan deze versie te

Probeer anderen te behandelen zoals u door hen behandeld zou willen worden.

Dit is een positieve versie van de gulden regel.

Wees niet verrast als iemand het u kwalijk schijnt te nemen als u hem vertelt dat hij „zich goed moet gedragen”. Maar de verstoordheid komt wellicht helemaal niet door het idee van „zich goed te gedragen”. Het komt wellicht doordat hij eigenlijk niet goed begrijpt wat het betekent.

Men kan veel tegenstrijdige meningen en verwarde ideeën tegenkomen wanneer men probeert te bepalen wat „goed gedrag” inhoudt. Wellicht heeft men zelfs nooit begrepen - ook al begreep de leraar het wel - waarom men een bepaald cijfer voor „gedrag” kreeg. Men kan er zelfs verkeerde informatie over gekregen of aangenomen hebben: „kinderen moet je zien maar niet horen”, „je goed gedragen betekent dat je niets moet doen”.

Er bestaat echter een manier om dit alles tot uw volle tevredenheid op te lossen.

Door de eeuwen heen en op de meeste plaatsen heeft de mens bepaalde waarden hooggeacht en vereerd. Deze worden de *deugden*⁴² genoemd. Ze werden voorheen toegeschreven aan wijzen, heiligen en goden. Ze hebben het verschil uitgemaakt tussen een barbaar en een beschaafd persoon, het verschil tussen chaos en een fatsoenlijke samenleving.

Het vereist niet absoluut een hemels gebod of een moeizame studie van de dikke werken van de filosofen om te ontdekken wat „goed” is. Er kan in dit opzicht een zelfopenbaring plaatsvinden.

Vrijwel iedereen kan het uitwerken.

Als u erover zou nadenken hoe u door anderen behandeld zou willen worden, zou u tot de menselijke deugden komen. Bedenk eerst hoe u door andere mensen behandeld zou willen worden.

Mogelijkerwijs zou u op de allereerste plaats *rechtvaardig* behandeld willen worden: u zou niet willen dat men over u loog of u ten onrechte of hard veroordeelde. Ja toch?

U zou vermoedelijk willen dat uw vrienden en metgezellen *trouw* waren: u zou niet door hen verraden willen worden.

U zou wellicht *sportief* behandeld willen worden, niet misleid of voor de gek gehouden.

U zou willen dat andere mensen *billijk* waren in de omgang met u.

U zou willen dat ze *eerlijk* tegenover u waren en u niet bedrogen. Correct?

U zou wellicht *humaan* en zonder wreedheid behandeld willen worden.

U zou misschien willen dat andere mensen *attent* waren op uw rechten en gevoelens.

U zou wellicht graag zien dat anderen *mededogen* koesterden wanneer u in de put zat.

U zou vermoedelijk willen dat anderen *zelfbeheersing* aan de dag legden, in plaats van tegen u tekeer te gaan. Ja toch?

Als u gebreken of tekortkomingen had, als u een vergissing maakte, zou u wellicht willen dat andere mensen *verdraagzaam* waren, niet kritisch.

U zou prefereren dat anderen *vergevingsgezind* waren in plaats van zich te concentreren op afkeuring en bestraffing. Nietwaar?

U zou wellicht willen dat anderen zich *weldadig* tegenover u opstelden, niet krenterig of gierig.

Mogelijk zou u wensen dat anderen in u *geloofden* en niet altijd aan u twijfelden.

U zou er vermoedelijk de voorkeur aan geven *gerespecteerd* en niet beledigd te worden.

Mogelijk zou u willen dat anderen *beleefd* tegen u waren en u ook met *waardigheid* behandelden. Ja toch?

U zou wellicht willen dat andere mensen u *bewonderden*.

Wanneer u iets voor andere mensen deed, zou u het misschien prettig vinden als ze u *waardeerden*. Correct?

U zou vermoedelijk willen dat anderen *vriendelijk* tegen u waren.

Van sommigen zou u wellicht *liefde* willen ontvangen.

En bovenal zou u niet willen dat deze mensen deze dingen alleen maar pretendeerden, u zou willen dat hun houding geheel oprecht was en dat ze zich *integer* gedroegen.

U kunt vermoedelijk nog andere dingen bedenken. En bovendien zijn er de voorschriften die in dit boek staan. Daarmee heeft u een samenvatting gemaakt van wat de *deugden* worden genoemd.

42. Deugden: de ideale kwaliteiten in goed menselijk gedrag.

We hoeven onze verbeelding geen geweld aan te doen om te beseffen dat we een aangenaam leven zouden leiden, als we regelmatig zo behandeld werden door anderen in onze omgeving. En het valt te betwijfelen of we veel vijandschap zouden gaan voelen voor degenen die ons op deze manier behandelden.

Er is een interessant verschijnsel⁴³ aan het werk bij menselijke relaties. Wanneer iemand tegen een ander schreeuwt, heeft de ander de neiging om terug te schreeuwen. Men wordt ongeveer zo behandeld als men anderen behandelt: door een voorbeeld te geven toont men in feite hoe men behandeld behoort te worden. A is onaardig tegen B, dus is B onaardig tegen A. A is vriendelijk tegen B, dus is B vriendelijk tegen A. Ik weet zeker dat u dit onophoudelijk aan het werk heeft gezien. Sjors haat alle vrouwen, dus hebben vrouwen de neiging Sjors te haten. Carlos gedraagt zich ruw tegen iedereen, dus hebben anderen de neiging zich ruw te gedragen tegen Carlos - en als ze dat niet openlijk durven, bestaat de kans dat ze inwendig de verborgen neiging koesteren om heel ruw tegen Carlos op te treden als ze ooit de gelegenheid krijgen.

In de onwerkelijke wereld van romans en de film, ziet men beleefde misdadigers met ongelofelijk efficiënte bendes en eenzame helden die volslagen lomperds zijn. Zo is het leven in werkelijkheid niet: echte schurken zijn gewoonlijk nogal ruwe mensen en hun trawanten nog ruwer; Napoleon en Hitler werden aan alle kanten verraden door hun eigen mensen. U heeft nog nooit iemand zo rustig horen praten als een echte held en ze zijn erg beleefd tegen hun vrienden.

Wanneer men zo gelukkig is dat men de gelegenheid krijgt om de mannen en vrouwen te ontmoeten en spreken die in hun beroep aan de top staan, wordt men getroffen door de al vaak gedane observatie dat ze tot de aardigste mensen behoren die men ooit heeft ontmoet. Dat is één van de redenen dat ze aan de top staan: ze proberen voor het merendeel anderen goed te behandelen. En de mensen in hun omgeving reageren hierop en hebben de neiging om hen goed te behandelen en hun zelfs hun weinige tekortkomingen te vergeven.

Goed, we kunnen de menselijke deugden voor onszelf uitwerken door gewoon te kijken hoe we zelf behandeld zouden willen worden. En ik denk dat u het er wel mee eens zult zijn dat we daarmee een einde hebben gemaakt aan iedere verwarring over „goed gedrag”, wat dat nu eigenlijk is. Het heeft niets te maken

met nietsdoen, stilzitten met je handen in je schoot en niets zeggen. „Zich goed gedragen” kan een erg actieve en krachtige bezigheid zijn.

Er valt weinig vreugde te beleven aan sombere, ingetogen plechtigheid. Sommige mensen die in vroeger tijden de indruk gaven dat men een akelig en naargeestig soort leven diende te leiden om de deugd in praktijk te brengen, suggereerden al gauw dat al het plezier voortkwam uit verdorven gedrag: niets is minder waar. Vreugde en plezier komen niet voort uit onzedelijkheid! Integendeel! Vreugde en plezier ontstaan alleen in eerlijke harten: onzedelijke mensen leiden een ongelofelijk tragisch leven, vol van lijden en pijn. De menselijke deugden hebben weinig te maken met droefgeestigheid. Ze zijn het stralende gezicht van het leven zelf.

Wat zou er nu volgens u gebeuren als u zou proberen de mensen in uw omgeving te behandelen met *rechtvaardigheid, trouw, sportiviteit, billijkheid, eerlijkheid, humaniteit, attentie, mededogen, zelfbeheersing, verdraagzaamheid, vergevingsgezindheid, weldadigheid, geloof, respect, beleefdheid, waardigheid, bewondering, vriendelijkheid en liefde*, en als u dit met integriteit deed?

Het zou een poosje kunnen duren, maar denkt u niet dat vele anderen dan zouden gaan proberen u op dezelfde manier te behandelen?

Zelfs als we rekening houden met de terugval die zo nu en dan zou plaatsvinden - het volkomen verbijsterende nieuws, de inbreker die we een klap op zijn hoofd moeten geven, de idioot die langzaam rijdt op de linker rijstrook wanneer we laat zijn voor ons werk - moet het toch tamelijk duidelijk zijn dat we een nieuw peil voor onze menselijke relaties zouden bereiken. En ons leven zou beslist gelukkiger zijn.

We kunnen het gedrag van anderen in onze omgeving beïnvloeden. Als we dat niet al doen, kunnen we zorgen dat het veel gemakkelijker gaat door slechts één deugd per dag uit te kiezen en ons die dag op die deugd toe te leggen. Als we dat doen, zouden we ze uiteindelijk allemaal in praktijk brengen.

Afgezien van de baat die we er persoonlijk bij vinden, kunnen we een handje meehelpen, hoe weinig het ook is, om een nieuw tijdperk voor menselijke relaties te beginnen.

De kiezel die in een meertje geworpen wordt kan rimpels maken tot de verste oever.

De weg naar het geluk wordt veel stralender gemaakt door het volgende voorschrift toe te passen: „Tracht anderen te behandelen zoals u door hen behandeld zou willen worden.”

43. Verschijnsel: een waarneembaar feit of waarneembare gebeurtenis.

21

Leef voorspoedig⁴⁴ en gedij.⁴⁵

Soms proberen anderen ons te verpletteren, onze hoop en dromen, onze toekomst en onszelf te kleineren of vernietigen.

Met spot en vele andere middelen kan een ander die kwade bedoelingen tegen ons koestert, proberen ons achteruit te zetten.

Fogingen om onszelf te verbeteren, om gelukkiger te worden in het leven, kunnen om wat voor reden dan ook het mikpunt worden van aanvallen.

Het is soms noodzakelijk zulke mensen zonder omhaal onder handen te nemen. Maar er bestaat een oplossing op lange termijn die zelden faalt.

Wat proberen zulke mensen ons precies aan te doen? Ze proberen ons te onderdrukken. Blijkbaar denken ze dat we in zeker opzicht een gevaar voor hen betekenen: dat we een bedreiging voor hen zouden kunnen zijn, als we vooruitkwamen in de wereld. Dus op verschillende manieren proberen zulke mensen onze talenten en vermogens te verminderen.

Sommige gekken hebben zelfs een algemeen plan dat als volgt in elkaar zit: „Als A nog meer succes krijgt, zou A een bedreiging voor me kunnen vormen; daarom moet ik alles doen wat in mijn vermogen ligt om A minder succesvol te maken.” Het schijnt nooit bij dergelijke mensen op te komen dat hun daden een vijand van A zouden kunnen maken, zelfs als hij tevoren geen vijand was. Het kan geklassificeerd worden als een vrijwel zekere manier voor zulke gekken om in moeilijkheden te komen. Sommigen doen het alleen uit vooroordeel of omdat ze „iemand niet mogen”.

Maar hoe ze het ook proberen, hun echte doel is om hun slachtoffer achteruit te zetten en in het leven te laten mislukken.

De echte oplossing voor een dergelijke situatie en voor dergelijke mensen, de echte manier om hen de baas te worden, is voorspoedig te leven en te gedijen.

O ja, het is waar dat zulke mensen, als ze zien dat u uw lot verbetert, razend kunnen worden en des te harder aanvallen. Pak hen aan als het moet, maar houd niet op voorspoedig te leven en te gedijen, want zulke mensen willen juist dat u daarmee ophoudt.

Als u steeds voorspoediger leeft en beter gedijt, worden zulke mensen apathisch: het kan gebeuren dat ze volledig opgeven.

44. Voorspoedig leven: in een actieve en productieve toestand verkeren; meer invloed krijgen; de toestand waarin het iemand voor de wind gaat; de toestand waarin het zichtbaar goed met iemand gaat.

45. Gedijen: economisch succes boeken; slagen in wat men onderneemt.

Als iemands doeleinden in het leven de moeite waard zijn, als hij ze verwezenlijkt met enige aandacht voor de voorschriften in dit boekje, als hij voorspoedig leeft en gedijt, zal hij zeker als overwinnaar voor de dag komen. En hopelijk zonder een haar op hun hoofd te krenken.

En dat is mijn wens voor u: leef voorspoedig en gedij!